BURMISTRZ MIASTA MOŃKI

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW MIASTA I GMINY MOŃKI

MOŃKI 2020 r.

Spis treści

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....2

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania.....2

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami....3
1.3. Ustalenia i główne cele zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 12
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy....15
1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania....16
1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko....16
1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym....16
2. Istniejący stan środowiska....20
2.1. Położenie fizyczno-geograficzne....20
2.2. Budowa geologiczna....20
2.3. Wody powierzchniowe....21
2.4. Wody podziemne....21
2.5. Klimat....22
2.6. Warunki glebowe....23
2.7. Surowce mineralne....23
2.8. Środowisko przyrodnicze....24
2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione....24
2.10. Fauna i flora....26
2.11. Krajobraz....27
2.12. Dziedzictwo kulturowe....28
3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu....28
4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem....28
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody....31
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu....32
7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko....32
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko....39
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy....41
10. Materiały źródłowe....41
Załącznik....42

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania

Podstawę opracowania planu stanowią:
Podstawę opracowania zmiany studium stanowią:

1. Uchwała Nr XXIV/205/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 8 września 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki oraz Uchwała Nr XXV/214/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 30 września 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIV/205/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 8 września 2020 r.;
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki, uchwalonym uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r., zmienionym uchwałami Nr XXVII/130/08 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r., Nr XXXV/234/17 z dnia 29 czerwca 2017 r. , Nr II/22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r. oraz Nr XIV/113/19 z dnia 18 października 2019 r.

Prognozę oddziaływania na środowisko do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki opracowano zgodnie z art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322, 471, 1378).

Celem prognozy jest wykazanie w jaki sposób i w jakim zakresie ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki wpłynie na środowisko. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

a) wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
b) ocenę skutków oddziaływania na środowisko zmian przyjętych w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
c) ocenę na ile ustalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabią istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 27.11.2020 r., znak: WPN.411.1.42.2020.AR,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach - Uzgodnienie nr NZ/Uz-05/20 (pismo NZ.4462.12.2020) z dn. 09.11.2020 r.

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami

Opracowywany dokument ma powiązania z niżej wymienionymi opracowaniami i dokumentami:

- Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rasy z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 220 grudnia 2000 r.) tzw. Ramową Dyrektywą Wodną,
- Pakietem klimatyczno-energetycznym (przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 r.),
- Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.),
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej,

- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022,
- Opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby „projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r., zmienionego uchwałami Rady Miejskiej w Mońkach Nr XVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r. ,Nr XXXV/234/17 z dnia 29 czerwca 2017 r. oraz Nr II//22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r.,
- Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Mońki do 2014 r.,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Mońki 2007-2013 r.,
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gm. Mońki,

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna

Dyrektywa ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, porządkująca i koordynująca istniejące europejskie ustawodawstwo wodne. Określa zasady, które mają powstrzymać pogarszanie się stanu wód w Unii Europejskiej (UE) i osiągnięcie dobrego stanu europejskich rzek, jezior i wód podziemnych do 2015 r. Celami dyrektywy są w szczególności:

- ochronę wszystkich wód (powierzchniowych, podziemnych, śródlądowych i przejściowych),
- przywrócenie ekosystemów w tych częściach wód i w ich pobliżu,
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia części wód,
- zapewnienie zrównoważonego wykorzystania wód przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa.

RDW ustanawia system zarządzania zlewniowego, niezależny od podziału administracyjnego krajów członkowskich, jak również w przypadku zlewni transgranicznych wymaga współpracy sąsiadujących państw. Według RDW w celu właściwego gospodarowania wodami wymagany jest aktywny udział wszystkich zainteresowanych stron. Dyrektywa zapewnia redukcję oraz kontrolę zanieczyszczeń i równoważy wykorzystanie wody z ochroną środowiska. W celu realizacji jej ustaleń zostały opracowane plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz program wodno-środowiskowy kraju.

Realizacja zapisów zmiany studium jest mało istotna w kontekście oddziaływania na środowisko wodno-gruntowe. Dokument nie wprowadza istotnych zmian w użytkowaniu terenów, w tym związanych z powstaniem obiektów będących emitorami zanieczyszczeń wód.

Pakiet klimatyczno – energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)

Pakiet z 2020 r. stanowi zbiór wiążących przepisów, które mają zagwarantować, że UE osiągnie swoje cele w zakresie klimatu i energii do 2020 r.
W pakiecie określono trzy najważniejsze cele:

- ograniczenie o 20 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.)
- 20-procentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w UE
- zwiększenie o 20 proc. efektywności energetycznej.

Cele te zostały określone przez przywódców krajów UE w 2007 r., a w 2009 r. przyjęto przepisy w tym zakresie. Są to równocześnie główne cele strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego.

Zapisy przyjęte w zmianie studium nie wiążą się z realizacją istotnych emiterów gazów cieplarnianych i nie są w znaczący sposób powiązane z celami pakietu klimatyczno-energetycznego.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Głównym celem Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami.

Strategia wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

Zmiana studium dotyczy w części terenów wiejskich. W związku z zależnością od pogody są one szczególnie wrażliwe na zmiany klimatu. (Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej i rybackiej.

Z perspektywy projektowanego dokumentu wyjątkowo istotny jest również kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Wskazuje on działania konieczne do przygotowania polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i zjawisk z nimi związanych. Ich proponowany zakres obejmuje objęcie całego kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych. Jednocześnie, w sektorze budownictwa konieczne będzie uwzględnienie potencjalnego oddziaływania zjawisk ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu.)

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego jest narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska na terenie województwa podlaskiego. W programie:

- zidentyfikowano najważniejsze walory środowiska naturalnego i zagrożenia w tym, wynikające z zanieczyszczenia środowiska, według modelu: siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja, dla poszczególnych obszarów interwencji;
- wskazano cele i kierunki inwestycyjne oraz zadania, zmierzające do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno-społeczno-gospodarczej, zgodnie z wymogami polityki ochrony środowiska i dyrektywami UE;
- oszacowano niezbędne nakłady na inwestycje proekologiczne oraz ustalono priorytety i źródła ich finansowania;

W programie znalazł się opis przyczyn odpowiedzialnych za obecny stan środowiska i charakterystyka wpływu środowiska na życie gospodarcze i społeczne. Stan środowiska został oceniony przy uwzględnieniu dziesięciu obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2. Zagrożenia hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne.
4. Gospodarowanie wodami.
5. Gospodarka wodno-ściekowa.
6. Zasoby geologiczne.
7. Gleby.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.
9. Zasoby przyrodnicze.
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie oceny stanu środowiska i dokumentów rządowych i regionalnych wyznaczono w Programie szereg celów:
- spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza,
- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu,
- ograniczenie emisji hałasu,
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami,
- zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków,
- adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych,
- ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego,
- podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym,
- zapobieganie poważnym awariom przemysłowym,
- doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego,
- monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

Powyższe cele zostały uwzględnione w treści zmiany studium przy określeniu szczegółowych zasad zagospodarowania terenu.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia jej wymogów przez aglomerację są:
- Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiadająca przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze.
- Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami Prawa wodnego i rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów.
- Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi. Oznacza to wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:
  - 95% dla aglomeracji o RLM < 100 000,
  - 98% dla aglomeracji o RLM ≥ 100 000.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

„Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” – opracowywany jest dla strefy podlaskiej w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu w 2011 i 2012 r. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012 r., poz. 914) strefa podlaska obejmuje całe województwo podlaskie z wyłączeniem obszaru aglomeracji białostockiej.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w aglomeracji. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu

zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

3.3.7. Działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie zanieczyszczeń objętych Programem (są to działania mające wpływ na obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 będące przykładem dobrej praktyki w zagospodarowaniu przestrzennym, działalności gospodarczej oraz życiu codziennym społeczeństwa, które w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych powinny być wdrażane do codziennego życia):

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej):
   - rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną,
   - zmiana paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
   - zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
   - ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
   - zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5;
2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej):
   - całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w mieście,
   - zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym,
   - kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych,
   - tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów,
   - rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
   - polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego,
   - organizacja systemu bezpiecznych parkingów na obrzeżach miasta łącznie z systemem taniego transportu zbiorowego do centrum miasta (system Park & Ride),
   - tworzenie systemu ścieżek rowerowych,
   - tworzenie systemu płatnego parkowania w centrum miasta,
   - wprowadzanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
   - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych),
   - wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pylącej nawierzchni,
   - stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji;
   - uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta,
3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw:
   - ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
   - zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki,
   - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
   - stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności,
   - stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii,
   - zmniejszenie strat przesyłu energii,
4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne:
   - stosowanie efektywnych technik odpylania, odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych,
   - zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu,
   - zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających,
5. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
   - kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości,

- prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci),
- uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci cieplnej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
- promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła,
- wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza.

6. W zakresie planowania przestrzennego:
   - uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, poprzez działania polegające na:
     · wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
     · zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
     · ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowoplanowanej zabudowie,
     · preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
     · modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centrum miast,
     · reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miast,
     · zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
   - w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
     · zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni izolacyjnej (z roślin o dużych zdolnościach fitoromediacyjnych),
     · zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu "zielona ściana" zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających.
   - Planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miasta”

Na terenie miasta Mońki nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w 2012 r.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 - 2022

Gospodarka odpadami w województwie opiera się na wskazanych w planie regionach gospodarki odpadami (RGO). Na obszarze województwa podlaskiego funkcjonują 4 regiony gospodarki odpadami, wskazane w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2012 - 2017” (Uchwała Nr XX/233/12 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 czerwca 2012 r. (WPGO 2012). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu.

Kierunki działań:

1. Badania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym m.in. badania dotyczące analizy składu morfologicznego odpadów oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów.
2. Utrzymanie finansowania inwestycji (m.in. przez instrumenty finansowe) ukierunkowanych na modernizację instalacji przetwarzających odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, tak aby mogły dostosować się i spełniać wysokie standardy ochrony środowiska.
3. Ograniczenie możliwości finansowania ze środków publicznych inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i pochodzącymi z ich przetworzenia - w

przypadku wystąpienia zagrożenia możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów do 2020 r. lub w przypadku wystąpienia nadwyżki mocy przerobowych instalacji w regionach gospodarowania odpadami w stosunku do dostępnego strumienia odpadów.

4. Organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu gminnym mających na celu m.in.:

4.1. Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji (ze szczególnym podkreśleniem należytego, tj. racjonalnego planowania zakupów artykułów spożywczych, aby zapobiegać marnotrawieniu żywności).

4.2. Właściwego postępowania z odpadami, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji (szczególnie w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych).

4.3. Promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikające (szeroko pojęte działania edukacyjno - informacyjne skierowane do różnych grup docelowych, w szczególności przedszkolaków, uczniów i studentów, ogółu obywatelu, a także decydentów).

5. Objęcie wszystkich mieszkańców oraz nieruchomości niezamieszkałych systemem zbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym.
6. Zwiększenie asortymentu zbieranych selektywnie odpadów.
7. Zwiększenie ilości PSZOK, w tym modernizacja istniejących punktów oraz budowa punktów w gminach gdzie one nie funkcjonują.
8. Zwiększenie ilości PSZOK, w których funkcjonować będą punkty napraw (przygotowania do ponownego użycia) oraz punkty, w których przyjmowano rzeczy używane niestanowiące odpadów, celem ponownego użycia.
9. Promowanie kompostowania przydomowego odpadów z pielęgnacji zieleni przydomowej.
10. Budowa i modernizacja instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim instalacji do doczyszczania zbieranych selektywnie odpadów oraz części biologicznych instalacji MBP (docelowo przekształcenie części mech. instalacji MBP na doczyszczanie selektywnej zbiórki, a części biol. MBP na przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów).
11. Promowanie takich technologii przetwarzania bioodpadów, w wyniku których powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska materiał wykorzystywany do celów nawozowych lub rekultywacyjnych, a także biogaz.
12. Wdrożenie rozwiązań pozwalających na należyte monitorowanie i kontrolę postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
13. Realizacja działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m., od 1 stycznia 2016.
14. Prowadzenie przez gminy gospodarki odpadami komunalnymi w ramach systemu regionów gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o RIPOK.

Miasto i gmina Mońki znajdują się w Regionie Północnym gospodarki odpadami województwa Podlaskiego. W związku z tym odpady komunalne z gminy trafiają do regionalnej instalacji gospodarki odpadami w Koszarówce.

Program ochrony środowiska powiatu monieckiego

Cele programu:

1) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez zachowanie, odtwarzanie i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu.
2) Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez ochronę zasobów i poprawę jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych, ochronę powierzchni ziemi i zasobów kopalin, zapobieganie hałasowi, promieniowaniu elektromagnetycznemu oraz nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.
3) Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki.
4) Rozwój form turystyki i rolnictwa zgodnych z walorami środowiska.

5) Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu oraz wspieranie inicjatyw społecznych i udziału społeczeństwa w ochronie środowiska.
6) Rozwój zarządzania środowiskowego.

Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby „projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”,

W opracowaniu ekofizjograficznym wyróżniono szereg zasad mających na celu ochronę środowiska naturalnego gminy:

- utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie, które tworzą system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy,
- chronienie wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności ujęć wód komunalnych i GZWP „Pradolina Biebrzy,
- skuteczne rozwiązanie problemu unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi,
- stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych w sposób gwarantujący ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie składników użytkowych - selektywna zbiórka odpadów,
- przestrzeganie zasady, aby uciążliwości istniejących i projektowanych zakładów usługowych i rzemieślniczych mieściły się w granicach własnej działki, a ich działalność nie pogarszała stanu środowiska,
- dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, na etapie decyzji o warunkach zagospodarowania i zabudowy terenu, opracowywanie raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu,
- lokalizowanie zakładów stwarzających zagrożenia poważnych awarii w bezpiecznej odległości od siebie, od osiedli mieszkaniowych, od obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego i obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną,
- przestrzeganie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki

Waloryzacja cech miasta i gminy Mońki w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyróżniła szereg uwarunkowań przyrodniczych i społecznych powiązanych z ochroną środowiska:

- wartościowa, lepsza od średniej wojewódzkiej rolnicza przestrzeń produkcyjna, co stwarza możliwości intensyfikacji produkcji rolniczej i rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- położenie miasta i gminy na ciągu drogi krajowej o znaczeniu regionalnym Nr 669 Białystok - Mońki - Ełk, oraz linii kolejowej Białystok - Mońki - Ełk - co stwarza możliwość rozwoju urządzeń obsługi komunikacyjnej i turystyki a także zakładów produkcyjnych wymagających dobrych powiązań komunikacyjnych,
- obszary przydatne dla rozwoju rekreacji i wypoczynku świątecznego oraz pobytowego o zasięgu ponadlokalnym w dolinie rzeki Biebrzy,
- walory środowiska przyrodniczego (czyste powietrze, gleby), co daje możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz turystyki i agroturystyki,
- stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna w Mońkach oraz niezłe warunki mieszkaniowe,
- szansa na pełna gazyfikację gminy w związku z projektowanym przebiegiem gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Białystok - Mońki,
- istniejące i udokumentowane złoża kruszyw,
- brak większego przemysłu i miejsc pracy dla ludności pozarolniczej oraz ludności zbędnej w rolnictwie,
- przeludnienia i starzenia się ludności wiejskiej,
- braki w systemie zaopatrzenia w wodę, kanalizacji sanitarnej, gazownictwie, elektroenergetyce, telekomunikacji, utylizacji odpadów stałych,
- trudności w zagospodarowaniu istniejącego niewykorzystanego majątku produkcyjnego, obsługi rolnictwa i urządzeń usługowych,

- bariera rozwoju wynikająca z podłoża socjologicznego, polegającego na fakcie, że wraz z rozwojem demokracji potęgują się protesty mieszkańców przeciw lokalizacji obiektów lub urządzeń o przeznaczeniu ogólnospołecznym lub uciążliwym dla mieszkańców,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska a także z ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Mońki

a) ochrona wód
   - wysokie zasoby wód podziemnych,
   - dobra jakość wód podziemnych,
   - ograniczone zasoby wód powierzchniowych,
   - niska jakość wód powierzchniowych,
   - obniżanie się poziomu wód gruntowych,
   - niedostateczna retencja wód,
b) gospodarka wodno-ściekowa
   - dobre i wysoce efektywne oczyszczalnie ścieków,
   - wysoki stopień zwodociągowania,
   - niski stopień skanalizowania,
c) warunki glebowe
   - niewielki odsetek gruntów zdewastowanych, wymagających rekultywacji i zagospodarowania,
   - niska zawartość metali ciężkich w glebach użytków rolnych,
   - niski poziom chemizacji środowiska,
   - degradacja zmeliorowanych terenów bagiennych,
   - słabe warunki produkcji rolnej,
d) środowisko przyrodnicze
   - wysoka atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna,
   - wysoka różnorodność biologiczna, występowanie wielu gatunków i siedlisk rzadkich w skali europejskiej,
   - duże kompleksy leśne i bagienne,
   - brak złóż kopalin o znaczeniu ponadlokalnym i ponadregionalnym,
   - narastający problem hałasu komunikacyjnego,
e) ochrona atmosfery
   - czyste powietrze,
   - dostępność paliw ekologicznych,
   - korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
   - niewykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
   - brak gazyfikacji gminy,
   - brak zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło,
   - wykorzystywanie węgla jako źródła energii,
   - brak rozpoznania oddziaływania źródeł promieniowania elektromagnetycznego
f) gospodarowanie zasobami środowiska
   - kształcenie na rzecz zrównoważonego rozwoju,
   - powstawanie stowarzyszeń i związków gmin,
   - programy edukacyjne,
   - udział społeczeństwa w aktywnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska,
   - dobrze zorganizowany system oceny i ratownictwa zagrożenia pożarowego w lasach, zagrożeń biologicznych i sanitarnych,
   - niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Plan rozwoju lokalnego gminy Mońki

Kierunki rozwoju gminy Mońki:

a) funkcje podstawowe
   - produkcja rolna dostosowana do uwarunkowań naturalnych na terenach wiejskich,
   - gospodarka leśna w dostosowaniu do wymogów ochrony środowiska
   - wielokierunkowa działalność gospodarcza w tym przemysłowa, jako funkcja uzupełniająca w mieście Mońki,
b) funkcje towarzyszące
   - mieszkalnictwo,

- obsługa w zakresie rozwoju usług, komunikacji i infrastruktury technicznej,

c) funkcja dodatkowa - turystyka.

Przyjęte zasady zagospodarowania przestrzennego
- utrzymanie rolniczego użytkowania terenu, z zastosowaniem tzw. ekologicznych (przyjaznych dla środowiska) technologii,
- koncentracja zabudowy w obrębie obecnych granic miejscowości, dążenie do zwiększenia zwartości układów osadniczych,
- dopuszczenie nowej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej oraz zabudowy związanej z obsługą rolnictwa i jego funkcjonowaniem (mieszalnie pasz, przechowalnie, magazyny) w granicach miejscowości i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, a także zabudowy usługowej na rzecz obsługi ludności.

Rozwój proekologicznych kierunków gospodarki na terenach leśnych
- ochrona różnorodności biologicznej lasów, naturalne kierunki hodowli lasów z zachowaniem zgodności siedliskowej,
- przeciwdziałanie monokulturom lasów,
- zwiększenie odporności biologicznej lasów poprzez wprowadzenie domieszek drzew iglastych, zapobieganie masowemu pojawianiu się szkodników,
- zwiększanie lesistości poprzez zalesianie marginalnych terenów rolniczych.

Opracowywany projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków miasta i gminy Mońki nie narusza ustaleń powyższych dokumentów.

1.3. Ustalenia i główne cele zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Podstawę opracowania zmiany studium stanowią:
1) Uchwała Nr XXIV/205/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 8 września 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki oraz Uchwała Nr XXV/214/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 30 września 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIV/205/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 8 września 2020 r.;
2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki, uchwalonym uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r., zmienionym uchwałami Nr XXVII/130/08 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r., Nr XXXV/234/17 z dnia 29 czerwca 2017 r. , Nr II/22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r. oraz Nr XIV/113/19 z dnia 18 października 2019 r.

W Studium dla części obszarów gminy w tekście odnoszącym się do uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki oraz w części graficznej odnoszącej się do kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki wprowadza się następujące zmiany:
1. W tekście studium, w Części I „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki” wprowadza się do rozdział 11o treści: „11. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki dokonanej w 2021 r."
2. W tekście studium „Część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”: w rozdziale 1.6.1 : „Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego”, do punktu 1.6.1.1 o treści „Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy” dodaje się treść: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki dokonana w 2021 r. nie uwzględnia wniosków z audytu krajobrazowego, który nie został jeszcze sporządzony przez Zarząd Województwa na podstawie art. 38 i 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) oraz nie dotyczy wyłączeń terenów spod zabudowy.

Tereny miasta i gminy Mońki wyznaczone w zmianie Studium do zmiany przeznaczenia.

Lp.	Miejscowość	Nr działek geodezyjnych (cz. – część działki)	Uwarunkowania
1	**2**	**3**	**4**
MNU - przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego			
1.	Oliszki	2	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne i las
		21	Las, w sąsiedztwie tereny leśne, rolne i zabudowa zagrodowa.
		14/4	Zabudowa zagrodowa, w sąsiedztwie tereny rolne i zabudowa zagrodowa. Przy drodze gminnej.
		14/11	Tereny po zabudowie zagrodowej, występują zadrzewienia. W sąsiedztwie zabudowa zagrodowa, tereny rolne. Graniczy z ciekiem wodnym od strony południowej. Przy drodze gminnej.
		17/3	Teren porośnięty drzewami, częściowo użytki zielone. W sąsiedztwie tereny rolne i użytki zielone. Od strony północnej graniczy z ciekiem wodnym.
		17/4	Teren głównie rolny, częściowo porośnięty drzewami. Sąsiaduje z terenami rolnymi i leśnymi. Graniczy z ciekiem wodnym od strony północnej.
		17/5	Teren głównie rolny, częściowo porośnięty drzewami. Sąsiaduje z terenami rolnymi i leśnymi.
2.	Zblutowo	114/1	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne i zabudowa zagrodowa. Od południowej strony sąsiaduje z drogą.
		162/1	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od północnej strony sąsiaduje z drogą.
		171	Zdegradowane tereny poeksploatacyjne. W sąsiedztwie tereny rolne, od wschodniej strony droga.
		172	Zdegradowane tereny poeksploatacyjne. W sąsiedztwie tereny rolne, od wschodniej strony droga.
		3	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od południowej strony graniczy z drogą krajową z towarzyszącym jej zadrzewieniem.
3.	Hornostaje	cz. 296	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne i zabudowa zagrodowa.
		116	Teren porośnięty drzewami, w sąsiedztwie podobne tereny i tereny rolne. Od strony południowej sąsiaduje z drogą.
		317	Teren nieużytków, punktowo porośnięty drzewami i krzewami. W sąsiedztwie tereny rolne, zabudowa mieszkalna i zagrodowa. Od strony północnej i wschodniej sąsiaduje z drogami.
4.	Kosiorki	191	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony południowej graniczy z drogą gminną.
5.	Sobieski	cz. 11/18	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne, zabudowy mieszkaniowej i zabudowy zagrodowej. Od strony wschodniej sąsiaduje z drogą.
		50/26	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony północnej graniczy z drogą gminną.
6.	Kropiwnica	9/11	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony wschodniej graniczy z drogą gminną.

1	2	3	4
		104/5	Teren przetwórstwa rolnego, obecnie nieużytkowany, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony wschodniej sąsiaduje z drogą gminną.
7.	Dziękonie	cz. 4	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne i las. Od strony północno-zachodniej sąsiaduje z drogą.
8.	Kuczyn	28/3	Zdegradowany teren zabudowy zagrodowej. W sąsiedztwie tereny rolne i zabudowa zagrodowa. Od strony wschodniej sąsiaduje z drogą.
9.	Sikory	24	Teren w większości porośnięty drzewami, częściowo użytki zielone. W sąsiedztwie podobne tereny i zabudowa zagrodowa. Od strony wschodniej graniczy z drogą.
		25/3	Teren użytków zielonych. W sąsiedztwie podobne tereny i zabudowa zagrodowa. Od strony południowe graniczy z drogą. Od strony północnej i wschodniej sąsiaduje z rzeką Nereśl.
		25/5	Teren w większości porośnięty drzewami, częściowo użytki zielone. W sąsiedztwie podobne tereny i zabudowa mieszkalna. Od strony wschodniej i południowej graniczy z drogą. Od strony zachodniej sąsiaduje z rzeką Nereśl.
10.	Przytulanka	1011	Zabudowa zagrodowa. W sąsiedztwie podobne tereny, tereny rolne oraz użytki zielone.
UR - przeznaczenie pod zabudowę usługową i rzemieślniczą			
1.	Znoski	30	Tereny rolne, w sąsiedztwie podobne tereny. Od strony zachodniej droga.
2.	Krzeczkowo	162/1	Zakład produkcyjno-usługowy, w sąsiedztwie tereny rolne.
		163/1	Tereny rolne, w sąsiedztwie tereny rolne i zakład produkcyjno-usługowy. Sąsiedztwo z drogą gminną od strony południowo-wschodniej. Sąsiedztwo z drogą od strony południowej
E - przeznaczenie pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW, a także strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu			
1.	Kolodzież	62/1	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony północno-zachodniej droga gminna.
2.	Żodzie	97/1	Teren rolny, w sąsiedztwie tereny rolne. Od strony południowo-zachodniej droga krajowa.
3.	Dziękonie	cz. 292	Teren rolny, w sąsiedztwie również tereny rolne, nieużytki zielone częściowo porośnięte drzewami oraz las. Od strony północno-wschodniej droga. Teren uzupełniającego korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska Zachodni.
4.	Lewonie	331	Teren rolny, w sąsiedztwie również tereny rolne oraz zabudowa zagrodowa. Od strony północnej droga. Teren uzupełniającego korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska Zachodni.
5.	Krzeczkowo	161	Teren rolny, w sąsiedztwie również tereny rolne oraz zakład usługowo - produkcyjny. Od strony północno-wschodniej droga. Teren uzupełniającego korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszynska Zachodni.
6.	Mońki	1400/1, 1114/3, 1114/4,	Teren Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej, w sąsiedztwie porośnięte roślinnością wysoką nieużytki zielone, zabudowa jednorodzinna, zakłady usługowe.

1	2	3	4
		1403, 1406, 1407/1, 1409/7, 1410/7 1487/7,	Od strony północnej droga gminna.
O - dopuszczenie możliwości gospodarowania odpadami o kodzie 02 01 04 – odpady tworzyw sztucznych z wyłączeniem opakowań na działce lub jej części			
1.	Boguszewo	540	Nieużytki zielone, częściowo porośnięte roślinnością wysoką, częściowo zdegradowane. W sąsiedztwie tereny rolne i usługowe. Od strony wschodniej sąsiaduje z drogą.
RP - przeznaczenie pod urządzenia produkcji rolnej			
1.	Rybaki	11/14	Tereny produkcyjno-usługowe, w sąsiedztwie tereny o podobnym zagospodarowaniu, zabudowa oraz rolne.
R - przeznaczenie pod tereny rolne			
1.	Oliszki	cz. 6/4	Tereny rolne, w sąsiedztwie tereny rolne i zabudowa zagrodowa. Od strony północnej droga gminna.
		cz. 35/3	Tereny rolne, w sąsiedztwie tereny rolne, las i zabudowa jednorodzinna. Sąsiaduje z drogami od strony północno-wschodniej i południowo-zachodniej.
2.	Kosiorki	cz. 7	Las, sąsiadujący z terenami rolnymi, od strony wschodniej droga gminna.
3.	Kulesze	cz. 314/1	Teren głównie leśny, w części użytki zielone. W sąsiedztwie tereny o podobnym użytkowaniu. Od strony zachodniej i wschodniej sąsiedztwo z drogą. Na terenie OSO Ostoja Biebrzańska (Działanie Nr 5 redukcja populacji Norki Amerykańskiej), SOO Dolina Biebrzy, Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz obszar węzłowy Dolina Biebrzy.
		cz. 315/1	Teren głównie leśny, w części użytki zielone. W sąsiedztwie tereny o podobnym użytkowaniu. Od strony zachodniej i wschodniej sąsiedztwo z drogą. Na terenie OSO Ostoja Biebrzańska (Działanie Nr 5 redukcja populacji Norki Amerykańskiej), SOO Dolina Biebrzy, Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz obszar węzłowy Dolina Biebrzy.
		cz. 339/1	Teren głównie leśny, w części użytki zielone. W sąsiedztwie tereny o podobnym użytkowaniu. Od strony zachodniej i wschodniej sąsiedztwo z drogą. Na terenie OSO Ostoja Biebrzańska, SOO Dolina Biebrzy, Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz obszar węzłowy Dolina Biebrzy.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych rodzajów skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez projektanta urbanistę.

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki,
- zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny ustaleń w projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki i w odniesieniu do obowiązujących

aktów prawnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawowo określony jest obowiązek prowadzenia oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (raz w czasie jednej kadencji – Art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Powiązanie tego monitoringu zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym (a więc również monitoringu stanu realizacji zmiany studium i planów miejscowych) z odpowiednimi elementami państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) pozwoliłoby także na ewentualną ocenę wpływu realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Dla planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 104 ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie” z dnia 3 października 2008 r (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322, 471, 1378).

1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Mońki yznacza nowe zagospodarowanie dla działek znajdujących się w obrębach miejscowości: Boguszewo, Dziękonie, Hornostaje, Kołodzież, Kosiorki, Kropiwnica, Krzeczkowo, Kuczyn, Kulesze, Lewonie, Oliszki, Przytulanka, Rybaki, Sikory, Sobieski, Zblutowo, Znoski, Żodzie oraz miasta Mońki.

Tereny wyznaczone w zmianie studium zostaną przeznaczone pod:
MNU - przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego
UR - przeznaczenie pod zabudowę usługową i rzemieślniczą
E - przeznaczenie pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW, a także strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu
O - dopuszczenie możliwości gospodarowania odpadami o kodzie 02 01 04 – odpady tworzyw sztucznych z wyłączeniem opakowań na działce lub jej części
RP - przeznaczenie pod urządzenia produkcji rolnej
R - przeznaczenie pod tereny rolne
Spośród objętych opracowaniem terenów trzy znajdują się na obszarach prawnie chronionych. Działki nr geodezyjny 339/1, 315/1 i 314/1 obręb Kulesze, znajdują się w zasięgu:
1. Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy (PLH200008)
2. Natura 2000 OSO Ostoja Biebrzańska (PLB200006)
3. Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego

Powyższe tereny znajdują się również w przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - obszaru węzłowego Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Natury 2000 Dolina Biebrzy jest odwodnienie terenu, trwające już od XIX w. Wywołane nim obniżenie poziomu wód gruntowych prowadzi do przesuszenia torfowisk, a przez to zanikania roślinności typowo bagiennej. Kolejnym zagrożeniem jest zaniechanie użytkowania rolniczego, szczególnie kośnego i wypasu, co sprzyja sukcesji drzew i krzewów zastępujących siedliska otwarte. Zachwianie równowagi wpływa negatywnie na obecne bogactwo przyrodnicze. Zatrzymanie tego procesu

wymaga ochrony czynnej. Istotnymi zagrożeniami są również brak gospodarki wodno-ściekowej wpływający na eutrofizację wód podziemnych i powierzchniowych, kłusownictwo, osuszanie lub likwidacja małych zbiorników wodnych, rabunkowe pozyskiwanie surowców zielarskich oraz eksploatacja torfu w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Powstawanie nowej zabudowy na obszarach chronionych musi uwzględniać obowiązujące dla tych obszarów plany ochrony oraz nakazy i zakazy. Na terenach ujętych w opracowaniu (dz. nr geodezyjny 339/1, 315/1 i 314/1 obręb Kulesze) nie wyznaczono działań ochronnych dla Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy (PLH200008). Jednocześnie, usunięcie drzew i przekształcenie lasu na tereny rolne jest zgodne z chronionym charakterem Obszaru, szczególnie w przypadku użytkowania kośnego lub wypasu. Również tereny sąsiednie są w znacznej części użytkami zielonymi.

Do głównych zagrożeń Natury 2000 Ostoja Biebrzańska zalicza się zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk na terenach podmokłych ale także intensyfikację gospodarki rolnej, wypalanie łąk i ich zarastanie, obniżanie się poziomu wód (melioracje), zanieczyszczenie wód, presja rekreacyjna, kłusownictwo i zagrożenia wynikające z zmianą zagospodarowania terenu np. I helsiński korytarz transportowy Via Baltica.

Znajdujące się na terenie Natury 2000 SOO Ostoja Biebrzańska (PLB200006) działki nr geodezyjny 315/1 i 314/1 w obrębie Kulesze, zostały objęte działaniem ochronnym Nr 5 - redukcja liczebności norki amerykańskiej poprzez odłowy do pułapek żywołownych w okresach luty - marzec i listopad - grudzień, trwające po 21 dni. Użytkowanie kośne i wypas nie wpłyną negatywnie na te działanie ochronne.

Głównymi zagrożeniami dla celów ochrony Biebrzańskiego Parku Narodowego są:

- odwodnienie siedlisk bagiennych spowodowane pracami hydrotechnicznymi i melioracjami prowadzące do degradacji torfowisk oraz innych negatywnych zmian w ekosystemach wodnobłotnych,
- gospodarka wodna w dolinie Biebrzy niezapewniająca optymalnego stanu uwodnienia siedlisk, w szczególności niewłaściwy rozdział czasowy i ilościowy wód z Jeziora Rajgrodzkiego oraz Kanału Augustowskiego i Rudzkiego,
- obniżenie różnorodności biologicznej ekosystemów nieleśnych (gatunków i siedlisk) w wyniku ich zarastania przez drzewa i krzewy oraz trzcinę pospolitą,
- rozprzestrzenianie się gatunków obcych inwazyjnych zagrażających rodzimym populacjom gatunków roślin i zwierząt,
- nadmierna liczebność populacji gatunków rodzimych roślin i zwierząt, zagrażająca cennym przyrodniczo gatunkom lub siedliskom,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych m.in. na skutek intensyfikacji rolnictwa oraz urbanizacji przestrzeni,
- negatywne oddziaływanie związane z obecnością człowieka.

Realizacja ustaleń zmiany Studium, dla terenów znajdujących się na obszarach chronionych i wyznaczonych jako rolne, nie będzie stała w sprzeczności z ich zadaniami ochronnymi w przypadku realizacji działania ochronnego nr 5 (obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska), którego celem jest monitorowanie występowania oraz liczebności gatunku obcego, jakim jest norka amerykańska.

Korytarze ekologiczne nie są elementami przestrzeni objętymi ochroną prawną, lecz ze względu na funkcje jakie pełnią w sieci Natura 2000 należy dążyć do minimalizowania ich obciążenia procesami antropogenicznymi. Sposobami na ograniczenie negatywnego wpływu na funkcjonowanie korytarza są: zachowanie odległości między budynkami przynajmniej 50 m, ogrodzenia niestanowiące nieprzekraczalnej bariery, unikanie tych rodzajów zagospodarowania, które są źródłem uciążliwych emisji - hałasu, pyłów, zapachów). Oprócz terenów z obrębu Kulesze, na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Zachodni znajdują się tereny: dz. nr geod. 116 i 317 (MNU) obręb Hornostaje, dz. nr geod. 162/1 i 162/1 (UR) oraz 161 (E) obręb Krzeczkowo, dz. nr geod. 25/3, 25/5 i 24 (MNU) obręb Sikory i dz. nr geod. 331 (E) obręb Lewonie.

Większość terenów objętych zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki jest przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego (MNU). Oddziaływanie na środowisko tego rodzaju zagospodarowania nie jest duże i dotyczy przede wszystkim emisji pyłów i gazów cieplarnianych związanej z produkcją ciepła oraz ewentualnego skażenia gleb i wód powierzchniowych i podziemnych w

przypadku niewłaściwego przechowywania ścieków kanalizacyjnych. Powyższym oddziaływania można zaradzać stosując nowoczesne rozwiązania wykorzystania energii odnawialnej dostępnej na miejscu, np. fotowoltaika lub energia gruntu, oraz budując systemy kanalizacji zbiorczej do usuwania ścieków. Tereny mieszkalne wiążą się również z nieuniknionym wzrostem antropopresji – zwiększa się ilość ludzi na danym obszarze, następuje zmiana krajobrazu, pojawiają się rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla siedzib ludzkich, teren zostaje wydzielony ogrodzeniami, następuje wzrost intensywności ruchu na drogach.

Kolejną grupą wyznaczanych w zmianie studium terenów są te związane z usługami, rzemiosłem i produkcją rolną (UR i RP), gdzie obok oddziaływań podobnych jak dla zabudowy mieszkalnej, pojawiają się te związane z rodzajem działalności. W tym przypadku ocena odziaływania jest możliwa dopiero po przedstawieniu konkretnych rozwiązań. Można jednak przyjąć zasadę, że w przypadku bliskości do terenów mieszkalnych oraz terenów ujętych planach ochrony obszarów chronionych, oddziaływanie terenów usług, rzemiosła i produkcji musi się ograniczać do granic własnej działki. Często, by zrealizować ten warunek, należy stosować odpowiednie rozwiązania technologiczne, bądź wprowadzać bariery architektoniczne, ograniczające rozprzestrzenianie się niekorzystnego oddziaływania.

Zmiana studium wprowadza również tereny wyznaczone pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW. Zabudowa przemysłowa, w tym systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach objętych formami przyrody i 1 ha, na innych zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). Negatywnego oddziaływania w przypadku farm fotowoltaicznych można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków ptaków i owadów. W przypadku ptaków zajęcie terenów rolniczych będzie skutkowało bezpośrednią utratą siedlisk lęgowych przede wszystkim dla gatunków gniazdujących na ziemi. W przypadku terenów podmokłych oraz znajdujących się w pobliżu zbiorników wodnych, można się również spodziewać kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi przy próbie lądowania na nich. Problem dotyczy też owadów składających jaja w wodzie, które mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja. By unikać i/lub zmniejszyć negatywny wpływ należy stosować panele fotowoltaiczne wyposażone w warstwy antyrefleksyjne oraz posiadające białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają przyciąganie bezkręgowców wodnych. Budowę nowych energetycznych linii napowietrznych należy projektować tak by w jak największym stopniu eliminować możliwości kolizji ptaków. Warto pamiętać, że ze względu na niestosowanie środków ochrony roślin są to tereny bardzo atrakcyjne dla pszczół i w pobliżu farm wiatrowych często pojawiają się pasieki. Korzystnym byłoby więc celowe rozsiewanie na ich terenie roślin z kwiatami miododajnymi, tak by w jak największym stopniu wspierać populacje pszczół. Farmy fotowoltaiczne to również duża zmiana w krajobrazie, jednak oceniając ich znaczenie można stwierdzić, że konieczna. Stosowanie odpowiednich nasadzeń oddzielających teren farmy od otoczenia pozwala ten wpływ w pewnym stopniu ograniczyć.

W zmianie Studium dopuszczono również na terenie dz. nr geod. 540 we wsi Boguszewo możliwość gospodarowania odpadami o kodzie 02 0104 - odpady tworzyw sztucznych z wyłączeniem opakowań. Tego typu odpady nie niosą ze sobą dużego zagrożenia np. skażenia gleb lub wód powierzchniowych czy podziemnych, nie są też uciążliwe (o ile właściwie składowane) dla terenów sąsiednich. Teren wyznaczony do ewentualnego przetwarzania odpadów nie stanowi wartości przyrodniczej ani gospodarczej – częściowo zdegradowane nieużytki. W celu ograniczenia oddziaływania na działki sąsiednie korzystnym rozwiązaniem byłoby zachowanie rosnące na granicy drzewa i krzewy.

Zmiana studium jako nowe zagospodarowania wprowadza również tereny rolne. W otoczeniu rolniczym, tak jak ma to miejsce w tym przypadku, nie wiąże się to ze szkodą dla środowiska. Jednak część z tych terenów znajduje się na obszarach chronionych i w związku z tym muszą spełniać wymogi ustalone w planach ochrony i rozporządzeniach.

Teren wyznaczony pod uprawy rolne dz. nr geod. 7 w obrębie Kosiorki, znajduje się w

zasięgu zlewni JCWP RW20001726276 Czarna Struga, uwzględnionej na liście JCWP wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Taka lokalizacja terenów rolniczych skutkuje koniecznością rozważnego gospodarowanie nawozami sztucznymi, aby ich nadmiar nie trafiał do wód powierzchniowych. Jeśli istnieje taka możliwość, to wskazane jest wprowadzenie rolnictwa ekstensywnego, np ekologicznego.

Tereny wyznaczone w zmianie Studium jako rolne znajdujące się na działkach nr geod. 314/1, 315/1 i 339/1 w obrębie Kulesze są położone w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 217 Pradolina Rzeki Biebrzy i jego obszaru ochronnego. Ich planowane zagospodarowanie nie będzie miało wpływu na stan wód podziemnych Zbiornika.

Jeden z terenów zabudowy mieszkalnej - dz. nr geod. 3 obręb Zblutowo znajduje się w sąsiedztwie drogi krajowej 65. Dopuszczalny poziom hałasu w tym przypadku zabudowy mieszkalnej wynosi 65 dB w dzień i 56 w nocy. Należy zabezpieczyć tereny przyległe do drogi krajowej poprzez zapewnienie odpowiedniej osłony akustycznej dla budynków.

Ze względu na aktualny brak audytu krajobrazowego (opracowywanego przez Zarząd Województwa) zmiana studium nie odnosi się do jego zapisów.

Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:
- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje
  (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz. 2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Lp	Elementy środowiska	Rodzaj oddziaływania
1	2	3
1.	Różnorodność biologiczna	Tereny opracowania są przekształcone przez człowieka. Nowe zagospodarowanie zmieni skład gatunkowy. Małoznaczące.
2.	Ludzie	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – nowe miejsca zamieszkania, ekologiczne źródło energii w postaci elektrowni fotowoltaicznych, nowe miejsca pracy i wypoczynku.
3.	Zwierzęta	Pośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – nowe zagospodarowanie zlikwiduje istniejące obecnie siedliska, utrudni przemieszczanie się zwierząt, ograniczy tereny żerowania. Ze względu na wysoki stopień zantropizowania terenów opracowania - małoznaczące.
4.	Rośliny	Pośrednie, długoterminowe, stałe - na terenach opracowania nastąpi zmiana szaty roślinnej, ponieważ dotyczy to terenów zantropizowanych wpływ na środowisko nie będzie znaczący.
5.	Woda	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – zwiększona antropopresja niesie ze sobą ryzyko naruszenia stosunków wodnych i jakości wód – ze względu na rodzaj zagospodarowania małoznaczące.
6.	Powietrze	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - powstanie nieemisyjnego źródła energii. Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – powstaną nowe źródła emisji gazów cieplarnianych – zabudowa mieszkalna, zwiększony ruch komunikacyjny.
7.	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe – na terenach inwestycji dojdzie do zmian w powierzchni ziemi, szczególnie na terenie eksploatacji powierzchniowej surowców naturalnych.

1	2	3
8.	Krajobraz	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, neutralne – zmiana studium będzie skutkowała wprowadzeniem do krajobrazu nowych elementów, w tym bardzo odmiennych od dotychczasowych – farmy fotowoltaiczne.
9.	Klimat	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - powstanie ekologicznego źródła energii. Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – powstaną nowe źródła emisji gazów cieplarnianych.
10.	Zasoby naturalne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
11.	Zabytki	Brak na terenie objętym opracowaniem.
12.	Dobra materialne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
13.	Natura 2000	Pośrednie, długotrwałe, stałe, pozytywne – w przypadku użytkowania kośnego lub wypasu terenów do tej pory zalesionych nastąpi odtworzenie korzystnego stanu środowiska.

2. Istniejący stan środowiska

2.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondrocki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skrawek w północno - zachodniej części gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej.

Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowo-polskiego. Obszar wysoczyznowy gminy położony jest głównie na wysokości 130-170 m npm. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m npm., zaś teren najniżej położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1, m npm. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe. Między kemami występują płaty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie).

We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głownie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydmami, skrawki tarasu zalewowego oraz część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m npm.

W układzie administracyjnym gmina Mońki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego i granicy od północnego-wschodu z gminą Jaświły, od południowego wschodu z gminą Knyszyn, od południa z gminą Krypno, od południowego zachodu z gminą Trzcianne i od północnego-zachodu z gminą Goniądz.

2.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Mońki położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnieuropejskiej na południowym skłonie wyniesienia mazursko-suwalskiego. Strop utworów krystalicznych leży na głębokości około 1000m, na którym idąc od dołu do góry zalegają osady:

- jury środkowej - iły, iłowce, mułowce, margle, wapienie muszlowe,
- kredy dolnej - osady wapienno-margliste,

- kredy górnej - wapienie piaszczysto-glaukonitowe z fosforytami, piaski i mułowce kwarcowe glaukonitowe, wapienie z fauną i kreda pisząca,
- osady trzeciorzędowe - reprezentowane głownie przez piaski, mułki i iły oligoceńskie oraz mioceńskie, stanowiące podłoże pokrywy czwartorzędowej.

Miąższość pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy jest zróżnicowana i waha się od ca 120 do 123 m. Utwory czwartorzędowe są reprezentowane przez osady zlodowacenia począwszy od podlaskiego aż do środkowo-polskiego. Osady zlodowacenia podlaskiego reprezentowane są przez gliny zwałowe zalegające w obniżeniach podłoża czwartorzędowego Nie tworzą one jednak ciągłego poziomu. Gliny zwałowe przykrywają recesyjne osady zastoiskowe i wodnolodowcowe, które z kolei są przykryte przez gliny zwałowe dwóch stadiałów starszego i młodszego zlodowacenia południowopolskiego. Gliny zwałowe młodszego stadiału występują prawie na całym obszarze gminy w towarzystwie osadów wodno-lodowcowych i zastoiskowych. W rejonie gm. Mońki osady zlodowacenia południowo-polskiego są oddzielone od osadów zlodowacenia środkowo-polskiego osadami iłów, mułków, piasków jeziornych oraz torfu. Głównym budulcem pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy Mońki są utwory zlodowacenia środkowo-polskiego reprezentowane przez gliny zwałowe, osady lodowcowe, mułki, piaski i żwiry kemów, osady stożków zandrowych oraz osady zastoiskowe w rejonie wsi Hornostaje. Znaczne powierzchnie gminy zajmują pagóry kemowe zbudowane z piasków drobnoziarnistych z wkładkami mułków oraz piaskami z wkładkami żwirów. Zbocza pagórów kemowych często pokryte są warstwą gliny zwałowej lub piasków lodowcowych. Miąższość osadów kemowych waha się w granicach 20 - 30 m.

Fragment Kotliny Biebrzańskiej znajdujący się na terenie gminy Mońki budują piaski rzeczne zlodowacenia północno-polskiego. W okresie holocenu powierzchnie tarasu nadzalewowego w wielu miejscach pokryte zostały piaskami eolicznymi oraz wydmami (okolice wsi Kulesze). Utwory holoceńskie wykształcone w postaci torfów występują głownie w dolinie rzeki Biebrzy, a także w dolinach mniejszych cieków oraz obniżeniach bezodpływowych na wysoczyźnie.

2.3. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Mońki należy do dorzecza Wisły z czego 76% powierzchni gminy leży w obrębie zlewni rzeki Narwi, a 24% w zlewni Biebrzy. Przez teren gminy przebiega wododział wód powierzchniowych III -rzędu oddzielający zlewnię rzeki Nereśl i rzeki Biebrzy.

Sieć hydrograficzna na obszarze gminy jest słabo rozwinięta. Głównym elementem tej sieci jest rzeka Nereśl. Płynie ona z północy na południe przez wschodnia i południową część gminy. Głównymi jej dopływami z terenu całej gminy są niewielkie prawobrzeżne cieki Wrzączka (Targonka) i Rumejka odwadniająca wschodnią i południową część gminy. Natomiast północna i zachodnia część gminy odwadniana jest przez Czarną Strugę, Kosówkę i Gołdę. Są to cieki wodne odprowadzające wody do rzeki Biebrzy, położonej na zachód od gminy Mońki. W układzie i funkcjonowaniu sieci hydrograficznej gminy istotną rolę odgrywa jezioro Zygmunta Augusta leżące po zewnętrznej stronie południowo-wschodniej granicy gminy, które oprócz funkcji retencyjnej pełni również rolę zbiornika przeciwpowodziowego. Z obliczeń rzędnych zasięgu fali powodziowej dla rzek województwa podlaskiego wynika, że zagrożenia powodziowe na terenie gminy Mońki nie występują.

Stan sanitarny wód rzeki Nereśl (PLRW200017261889) kontrolowany jest przez WIOŚ w Białymstoku w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu regionalnego i podstawowego. Przeprowadzone w 2017 r. badania wód rzeki Nereśl wykazały:

- potencjał ekologiczny – umiarkowany,
- stan chemiczny – nie stwierdzono przekroczeń wartości granicznych,
- stan wód został określony jako zły (2017 r.).

Dopływem rzeki Nereśl jest Targonka będąca odbiornikiem ścieków z Moniek.

Część terenów objętych zmianą Studium graniczy z wodami powierzchniowymi (MNU dz. nr geod. 14/11 i 17/3 obręb Oliszki oraz dz. nr geod. 25/3 i 25/5 obręb Sikory).

2.4. Wody podziemne

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze

gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin. W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Wody z ujęć czwartorzędowych, a w szczególności z poziomu wodonośnego międzymorenowego są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy Mońki. Warstwy wodonośne tego poziomu tworzą naprzemianległe z glinami piaski i żwiry znajdujące się na znacznych głębokościach. Poziom ten charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody oraz zmienną wydajnością (40 - 80 m^3/h) z poszczególnych ujęć, uzależnioną od miąższości i wykształcenia litologicznego warstwy wodonośnej. Wody tego poziomu charakteryzują się dobrymi parametrami fizyko-chemicznymi i bakteriologicznymi.

Wody poziomu przypowierzchniowego występują w poszczególnych utworach o dobrych warunkach infiltracyjnych budujących dna dolin rzecznych oraz niektóre obszary wysoczyznowe. Wody dolin rzecznych kontaktują się z wodami osadów plejostaceńskich obszarów wysoczyznowych i są ze sobą hydrostatycznie powiązane, wykazując uzależnienie okresowych wahań od okresowych stanów wody w rzekach. Im dalej od dolin powyższa zależność się zmniejsza i wahania okresowe w większym stopniu są związane z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej, wiąże się ściśle z ukształtowaniem powierzchni terenu. Najpłycej woda zalega w holoceńskich torfach, namułach i piaskach budujących dna dolin rzecznych i obniżeń terenowych. Zwierciadło wody układa się tutaj płycej niż 2 m ppt. Na obszarach wysoczyznowych lustro wody w miarę wzrostu wysokości bezwzględnych - obniża się do głębokości poniżej 8 m, wykazując przy tym dość ścisłą zależność od konfiguracji terenu. Poziom przypowierzchniowy stanowi podstawowe źródło ujmowania wód w studniach kopanych. Wody tego poziomu w znacznym stopniu są narażone na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Przy wysokim stanie wód gruntowych, po okresie roztopów lub długotrwałych opadów w stropie osadów trudnoprzepuszczalnych, zwłaszcza na terenach płaskich, istnieje możliwość występowania płytkich wód powierzchniowych zwanych „wierzchówkami”.

Gmina Mońki należy do obszarów o ograniczonych, lokalnie dobrych zasobach wód podziemnych - jednostkowe zasoby wód podziemnych w $m^3/24h/km^2$ wynoszą od 50 do 200. Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się na bazie ujęć wód z poziomu międzymorenowego i spągowego, względnie z ujęć wód oligoceńskich. Część gminy na zachód od m. Kulesze leży w zasięgu udokumentowanego w 2011 r. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 2017 - Pradolina rzeki Biebrzy.

Na obszarze opracowania nie znajdują się punkty ujęcia wód podziemnych.

2.5. Klimat

W podziale byłego województwa białostockiego na krainy klimatyczne (wg. S.J. Pióro - 1973r.) obszar gminy Mońki zaliczony został do Krainy Wysoczyzn Północnopodlaskich (Wysoczyzna Białostocka). Tereny bezpośrednio przylegające do Kotliny Biebrzańskiej (zachodnia część gminy) ulegają jej wpływom klimatycznym, co uwidocznia się przez zwiększoną wilgotność powietrza, niższe temperatury wiosny i lata oraz nieco niższe temperatury w listopadzie i grudniu. Poniższą charakterystykę klimatu obszaru gminy oparto głownie o dane meteorologiczne ze stacji: Mońki, Knyszyn, Białystok, Osowiec i Biebrza z okresu lat 1948 -1967 wg. opracowania S.J. Pióro .Klimat województwa białostockiego” i okresu 1961 -1995 wg. opracowania A. Górniaka .Klimat województwa podlaskiego"

Średnia roczna temperatura na terenie gminy jest niższa od średniej krajowej i wynosi 6,2 °C. Średnia temperatura lipca 17 °C, zaś stycznia - 6,3 °C. Średnia roczna amplituda wynosi 23,3 °C. Najwyższe temperatury występują w lipcu (średnia temperatura max 22,8 °C. Najniższe temperatury występują w styczniu (średnia temperatura min - 9,7 °C). Okres wegetacji (średnia temperatura powyżej 5 °C) trwa

około 210 dni, rozpoczyna się on w pierwszej dekadzie kwietnia i kończy się pod koniec października lub na początku listopada. Średnia wilgotność względna powietrza na obszarze gminy wynosi 82%. Najwyższa wartość wilgotności względnej przypada na okres od października do marca, najniższa w czerwcu. W przebiegu dobowym stosunkowo wyższe wartości obserwuje się nocą i nad ranem, natomiast najniższe przypadają na godziny południowe. Rejon gminy Mońki otrzymuje około 587 mm opadów w skali rocznej, z czego na okres wegetacyjny (IV - X) przypada około 410 mm. Maksimum opadów w ciągu roku obserwuje się w maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu, zaś minimum w styczniu i marcu. Opady letnie różnią się od opadów zimowych długotrwałością i intensywnością. Latem są one zazwyczaj krótkotrwałe o dużym natężeniu, zaś zimą długotrwałe o niewielkim natężeniu. Pokrywa śnieżna zalega na badanym terenie dość długo - średnio 92 dni. Obserwowana jest ona od listopada do kwietnia . Najwięcej dni z pokrywą śnieżna notuje się w styczniu.

Na terenie opracowania dominują wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Najrzadziej notowane są wiatry północno - wschodnie i północne. Zimą zaznacza się duży udział wiatrów południowych i południowo-wschodnich. Średnia prędkość wiatru wynosi ca 3,8 m/sek. Największe prędkości osiągają wiatry południowo-zachodnie oraz zachodnie. Najmniejsze prędkości osiągają wiatry północno-wschodnie oraz południowe.

2.6. Warunki glebowe

W podziale województwa podlaskiego na regiony glebowo-rolnicze obszar gminy Mońki położony jest w obrębie regionu Moniecko-Dąbrowskiego. Region ten charakteryzuje się niskofalistą, miejscami pagórkowatą rzeźbą terenu z licznymi obniżeniami dolinnymi. Cechą charakterystyczną regionu jest silna kamienistość nie tylko gruntów ornych, lecz także użytków zielonych położonych w obniżeniach śródpolnych. Skałą macierzystą gleb obszaru gminy Mońki są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego, wykształcone w postaci piasków naglinowych i piasków zwałowych całkowitych, a także glin monieckich silnie spiaszczonych oraz w dolinach rzecznych i zagłębieniach piasków rzecznych i utworów organicznych. Na taki podłożu wykształciły się gleby mało typologicznie zróżnicowane.

Na obszarze gminy dominują dwa typy gleb:

- gleby brunatne wyługowane i kwaśne (Bw) - tworzą one znaczne zasięgi powierzchniowe i koncentrują się głównie w pasie środkowej części gminy (nieco poniżej miasta Mońki) wzdłuż osi NE - SW wyznaczonej miejscowościami Waśki, Moniuszeczki, Magnuszewo i Kołodzież oraz na terenach północno-zachodniej części gminy.

Gleby te w przeważającej mierze zaliczane są do 5 kompleksu przydatności rolniczej gleb tj. do kompleksu żytnio dobrego, a dominującą klasą bonitacyjną gruntów ornych jest ki. IV^a i $IV/^b$,

- gleby piaskowe różnych typów genetycznych (AB) - zachowują one identyczny układ do powyższego z tym, że zajmują pas terenów (nieco powyżej miasta Mońki) na linii miejscowości Hornostaje, Zblutowo, Oliszki, Dzieżki, Masie oraz na terenach w południowo-wschodniej części gminy.

Gleby te to głównie 6 i 7 kompleks przydatności rolniczej gleb (żytni słaby i żytni bardzo słaby) z dominacją V i VI kl. bonitacyjnej gruntów ornych o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej. Gleby pseudobielicowe (A) występują lokalnie. Zajmują one nieco większe powierzchnie w okolicy wsi Czekołdy - Dziękonie, Kropiwnica, Jaśki i Ołdaki. Gleby te zaliczone są do 4 kompleksu przydatności rolniczej tj. do kompleksu żytniego bardzo dobrego z dominującą IIIb i IV* kl. bonitacyjną gruntów ornych. Czarne ziemie, gleby murszowo-mineralne oraz gleby torfowe i murszowo- torfowe występują w rozproszeniu na obszarze całej gminy, głownie na użytkach zielonych położonych w dolinach cieków wodnych i obniżeniach terenowych. Wśród użytków rolnych dominuje kompleks 2z - użytki zielone średnie. Na terenie gminy Mońki użytki zielone w większości maja uregulowane stosunki wodne.

2.7. Surowce mineralne

Na terenie gminy Mońki surowce mineralne występują przeważnie w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i są eksploatowane metodą

odkrywkową na lokalne potrzeby gminy i jej mieszkańców.
Na dzień 31 XII 2017 r." w gminie Mońki aktualnie udokumentowane i eksploatowane są złoża:
- "Mońki-Żodzie" - w obrębie działek o nr ewid. geod. 161/ 1 i 162/1
- "Sikory II" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2;
- "Sikory III" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2;
- "Mońki-Hornostaje 2" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 143/17;
- "Świerzbienie" - w obrębie działek o nr ewid. geod. 2/24, 2/26, 2/27;
- "Mońki-Hornostaje" oraz "Sikory" (w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2), eksploatacja złóż została zaniechana.

W 2018 r. pojawiły się nowe informacje dot. udokumentowanych złóż na terenie Gminy Mońki:
- złoże "Jaski" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 155/4, zatwierdzone przez Starostę Monieckiego;
- granice złoża „Świerzbienie" zostały zmienione zatwierdzonym przez Marszałka Województwa Podlaskiego „Dodatkiem nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego „Świerzbienie" miejscowość: Świerzbienie, gmina: Mońki, powiat: moniecki, województwo: podlaskie, obecnie złoże udokumentowane jest w obrębie działek o nr ewid. geod. 2/24, 2/26, 2/27, 1/19, 1/22 i 1/25. Zasoby złoża to złoża piasków w ilości 1 254,40 tys. ton (na dzień 31 grudnia 2017 r.)

Na podstawie geośrodowiskowej mapy Polski, plansza A, ark. 261 Mońki (H. Kapera, J. Jędrzejewska 2011 r.) oraz ark. 260 Goniądz (L. Kruk, H. Kapera 2011 r.) perspektywiczne obszary złóż występują w okolicy:
- na linii Przytulanka - Guzy - piaski ze żwirem,
- miejscowości Zblutowo - piaski z domieszką drobnego żwiru,
- na południe od m. Dziękonie - piaski i żwiry,
- miejscowości Kiślaki i Masie - piaski i piaski ze żwirami,
- miejscowości Żodzie - kreda jeziorna.

Na terenach objętych opracowaniem nie występują punkty eksploatacji surowców mineralnych. Częścią opracowania jest wprowadzenie udokumentowanych złóż surowców naturalnych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

2.8. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy Mońki z uwagi na swoje centralne położenie w województwie podlaskim ma połączenie z ważnymi obszarami dla funkcjonowania systemu ekologicznego województwa. Dolina rzeki Nereśl jest elementem wielkoprzestrzennym systemu przyrodniczego województwa stanowiącym ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym, połączony z systemem przyrodniczym rzeki Narew. Doliny mniejszych cieków (Czarna Struga, Gołda, Kosówka) są elementami drobnoprzestrzennymi systemu przyrodniczego województwa, powiązanymi z systemem przyrodniczym doliny rzeki Biebrzy, objętej statusem Biebrzańskiego Parku Narodowego i z uwagi na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze ujętej w projektowanej europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, której głównym celem jest utrzymanie bioróżnorodności państw Unii Europejskiej poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Z uwagi na powyższe, wszelka działalność gospodarcza na terenie gminy Mońki, która mogłaby być szkodliwa dla środowiska przyrodniczego miałaby również wpływ na stan środowiska poza granicami gminy.

2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione

Część terenów opracowania przeznaczonych do celów rolniczych w obrębie Kulesze (dz. nr geod. 314/1, 315/1, 339/1) znajdują się na obszarze otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego, Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska" (PLB20006) oraz Obszarze Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy" (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 6,5 km od granicy gminy Mońki znajduje się Park Krajobrazowy Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska" (PLB200003) i Projektowanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Knyszyńska" (PLH200006).

Obszarami nieobjętymi ochroną prawną, lecz istotnymi z punktu widzenia sieci ekologicznej NATURA 2000, są korytarze ekologiczne. Powyższe tereny w obrębie Kulesze znajdują się również w przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - obszaru węzłowego Natura 2000. Oprócz nich, na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Zachodni znajdują się tereny: dz. nr geod. 116 i 317 (MNU) obręb Hornostaje, dz. nr geod. 162/1 i 162/1 (UR) oraz 161 (E) obręb Krzeczkowo, dz. nr geod. 25/3, 25/5 i 24 (MNU) obręb Sikory i dz. nr geod. 331 (E) obręb Lewonie.

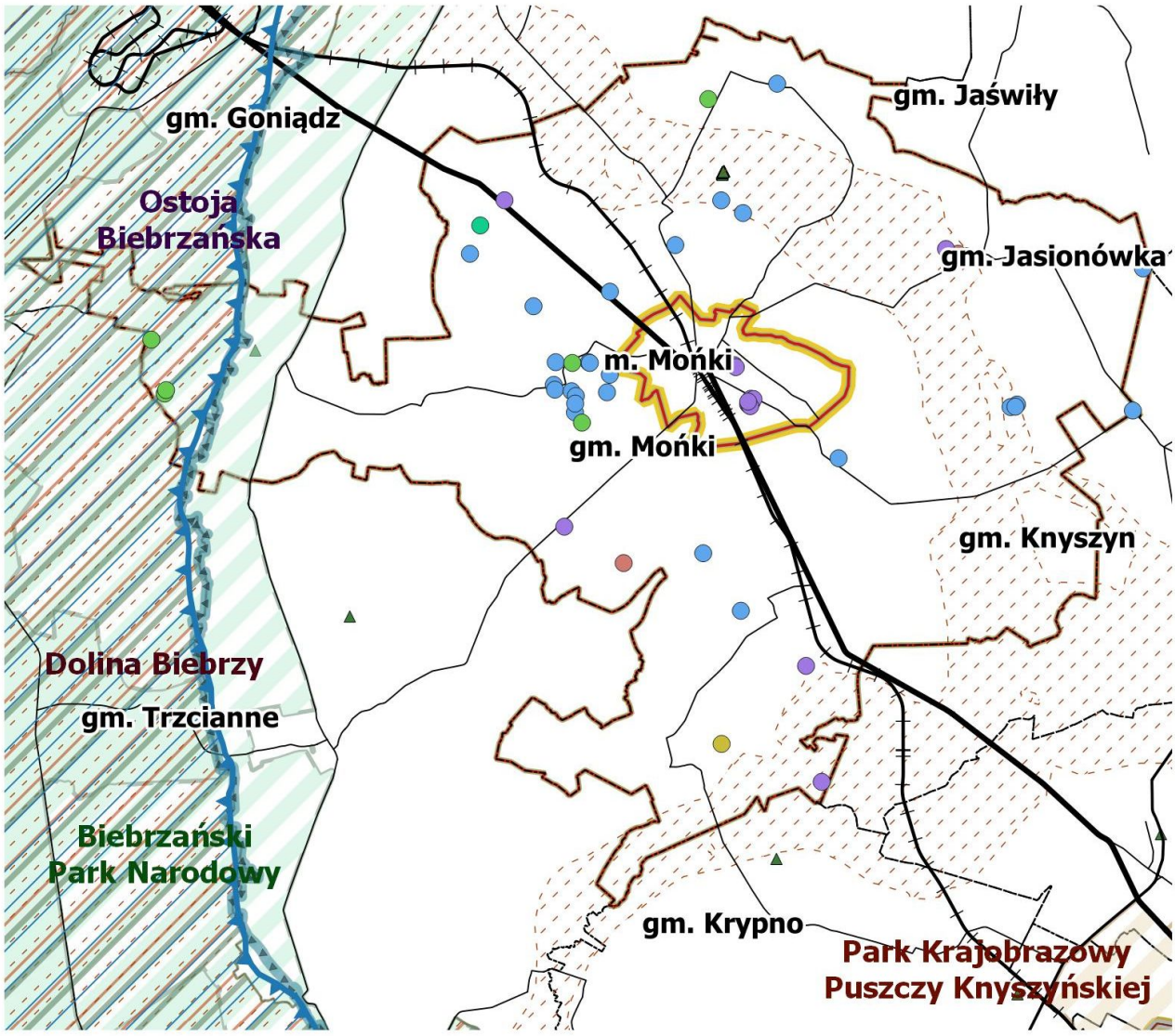
Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:

- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje
  (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz. 2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

W związku ze sposobem zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu obszarów chronionych oraz znacznymi odległościami i zagospodarowaniem pozostałych, zmiana studium nie wpłynie na obszary chronione.

Tereny opracowania na tle układu środowiskowego

Legenda

Lokalizacja terenu opracowania
- Natura 2000 OSO
- Natura 2000 SOO
- Korytarz ekologiczny
- Teren Parku Narodowego
- Teren Otuliny Parku Narodowego
- Teren Parku Krajobrazowego
- Teren Otuliny Parku Krajobrazowego
- Obszar Chronionego Krajobrazu
- Pomniki przyrody
- Granice GZWP
- strefa ochrony GZWP

Tereny opracowania
- OZE
- Produkcja rolna
- Składowanie odpadów
- Tereny rolne
- Usługi
- Zabudowa mieszkaniowa

2.10. Fauna i flora

Zgodnie z regionalizacją faunistyczną Kostrowickiego obszar, na którym położona jest gmina przynależy do okręgu sarmackiego, podregionu wschodniego regionu

środkowoeuropejskiego. Okręg sarmacki jest najdalej na zachód wysuniętą częścią biomu podtajgowego. Wyróżnia go występowanie 26 gatunków, wśród których gatunkami charakterystycznymi są: smużka, orlik grubodzioby, karaś srebrzysty, motyl – perłowiec wschodni. Fauna lokalna tego terenu jest słabo poznana. Na terenie Gminy Mońki nie występują duże i zwarte kompleksy leśne, brakuje też rozległych obszarów bagiennych, które to stanowią naturalne ostoje wielu gatunków rodzimej fauny. Nie mniej jednak każda z gromad ma swoich przedstawicieli na opisywanym terenie. Ssaki kopytne reprezentowane są głównie przez sarnę i dzika. Stosunkowo często widywany jest lis, dużo rzadziej jenot, kuna domowa, tchórz. Okoliczne pola i łąki zamieszkuje zając szarak. Populacja zająca nie jest w ostatnich latach zbyt liczna, jednak spotkania nie należą do rzadkości. Z pozostałych ssaków z grupy *Micromammalia* na badanym obszarze występują między innymi: jeż wschodni, kret, nornica ruda, nornik zwyczajny, mysz domowa, mysz polna, szczur wędrowny. Ornitofauna występująca na omawianym terenie jest zróżnicowana gatunkowo i ilościowo. Do gatunków ptaków występujących na obszarze gminy należą: bocian biały, myszołów zwyczajny, myszołów włochaty (zimą), kuropatwa, żuraw, czajka, grzywacz, synogarlica turecka, dzięcioł duży, skowronek polny, dzierlatka, dymówka, oknówka, świergotek polny, świergotek łąkowy, pliszka siwa, słowik szary, rudzik, kopciuszek, kos, kwiczoł, piecuszek, zaganiacz, sikora bogatka, sikora modra, dzierzba gąsiorek, sroka, kruk, kawka, wrona siwa, szpak, jemiołuszka, wróbel, zięba, dzwoniec, szczygieł, gil, trznadel. Dość uboga jest fauna płazów. Jednak dość często spotkać można na łąkach żabę trawną, a na terenach bardziej wilgotnych żabę moczarową. W niewielkich zbiornikach wodnych gody odbywają kumaki nizinne. Stosunkowo często spotkać można ropuchę szarą. Gromada gadów reprezentowana jest przez zaskrońca zwyczajnego, jaszczurkę zwinkę.

Według podziału Polski na regiony przyrodniczo-leśne lasy Gminy Mońki znajdują się w Krainie Mazursko-Podlaskiej Dzielnicy Wysoczyzny Bielsko-Podlaskiej (Dzielnicy Puszcz Podlaskich) charakteryzujących się występowaniem prawie wszystkich typów siedliskowych lasu oraz bardzo zróżnicowanym drzewostanem. W podziale administracyjnym lasów województwa podlaskiego, lasy należą do Nadleśnictwa Knyszyn z siedzibą w Mońkach - obręb Mońki. Lasy państwowe, które zajmują 12,6% (2035 ha) ogólnej powierzchni lasów występują w znacznym rozdrobnieniu na obszarze całej gminy. Lasy prywatne stanowią 87,2% (1775 ha) ogólnej powierzchni lasów. Zajmują one 10,9% ogólnej powierzchni obszaru gminy. Są znacznie rozdrobnione i występują na obszarze całej gminy, zajmując głownie kulminacje form marginalnych - kemów i moren czołowych zbudowanych z utworów piaszczysto-żwirowych. Większe kompleksy występują w obrębie Kotliny Biebrzańskiej na plejstoceńskich tarasach nadzalewowych lub w postaci lasów olchowych na tarasie zalewowym. Ponadto większe kompleksy leśne występują w okolicy wsi: Oliszki, Jaski, Koleśniki, kol. Krzeczkowo, Przytulanka, Dziękonie i Zalesię. W układzie typów siedliskowych lasów dominuje Bór Mieszany Świeży (BMśw) i Las Mieszany Świeży (KMśw) oraz Ols (OL) w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Na siedliskach boru mieszanego świeżego (BMśw) drzewostan tworzy głównie sosna z niewielką domieszką brzozy i świerku. Na siedliskach lasowych występują głównie drzewostany sosnowo – dębowo - świerkowe ze znaczną domieszką grabu, brzozy, osiki, lipy i innych. W siedliskach olsowych występują głównie drzewostany olchowe z domieszką świerku, osiki i brzozy. Dominująca klasą drzewostanu jest II klasa (21 - 40 lat) i III klasa wieku (41-60 lat).

Na terenie Gminy Mońki brak jest lasów ochronnych stanowiących własność Skarbu Państwa będących z Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe Nadleśnictwa Knyszyn. Występują tylko lasy gospodarcze (II kategoria), których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego na potrzeby własne gospodarstw wiejskich. Gospodarka leśna prowadzona jest głównie w oparciu o uproszczone plany urządzania lasów poszczególnych obrębów wsi.

Na terenie objętym nowym planem nie stwierdzono występowania gatunków chronionych.

2.11. Krajobraz

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondrocki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skwerek w północno-zachodniej części

gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej.

Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowo-polskiego. Obszar wysoczyznowy gminy położony jest głównie na wysokości 130=170 m npm. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m npm., zaś teren najniżej położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1, m npm. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe. Między kemami występują płaty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie). We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głownie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydmami, skrawki tarasu zalewowego oraz część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m npm.

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Mońki znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz obiekty o wartościach kulturowych nie objętych decyzjami konserwatorskimi:

- Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Kazimierza w Mońkach,
- Młyn wodny drewniany w Sikorach,
- Grodzisko wraz z osadą przygrodową w Sikorach.

Na terenie gminy znajduje się 37 stanowisk archeologicznych. Reprezentują one szeroki przekrój chronologiczny: od epoki kamienia po okres nowożytny. Koncentrują się nad rzeką Kosówka i Nereślą oraz bezimiennymi ciekami. Na terenie stanowiska wpisanego do Rejestru Zabytków Archeologicznych nie można prowadzić żadnej działalności naruszającej strukturę obiektów, podlegają one ochronie prawnej (Ustawa o Ochronie Dóbr Kultury i Muzeach). Wszystkie inwestycje planowane na terenie pozostałych stanowisk archeologicznych lub w ich sąsiedztwie należy każdorazowo uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku. W przypadku odkrycia podczas prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych -przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W przypadku braku realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie większym przekształceniom.

4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Zmiana zagospodarowania dotyczy terenów zantropizowanych – tereny rolne, lasy użytkowe, zabudowa mieszkalna oraz tereny usługowe znajdujące się na terenie miasta i gminy Mońki.

Zgodnie z informacjami **Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska** o stanie środowiska na terenie powiatu monieckiego:

Zanieczyszczenia atmosfery

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie samochodowej Białystok – Mońki – Grajewo. Według

danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu monieckiego wyniosła 9 ton (spadek emisji zanieczyszczeń o ok 40 % w porównaniu z rokiem 2016). Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2017 r. wynosiła 30 175 ton (wzrost o ok 3 % w porównaniu z rokiem 2016). W ostatnim roku zanotowano wzrost emisji, a na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się trend rosnący.
Na terenie „Strefy Podlaskiej", która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) *„Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego"* wykazała za rok 2017 przekroczenia normy pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.
Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów (kryterium oceny - ochrona roślin). Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki) gdzie wykonuje się automatyczne pomiary dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu. W ocenie za 2017 r. stwierdzono niedotrzymanie celu długoterminowego ozonu.
Na terenie powiatu największymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe zlokalizowane w Mońkach.

Jednolite części wód powierzchniowych
Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę wodno-ściekową.
Długość czynnej sieci wodociągowej w 2017 roku w powiecie monieckim wynosiła 734,6 km a 80,7% ludności powiatu korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie Knyszyn – 91,5 %, najmniej w gminie Trzcianne – 68,2%. W gminie Mońki wartość ta wyniosła 83,9 %.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2017 roku w powiecie monieckim wynosiła 185,7 km a 45,2% ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwięcej w gminie Knyszyn – 61,9 %, natomiast najmniej w gminie Jasionówka – 21,7%. W gminie Mońki ta wartość wyniosła 60,6 % W 2017 roku 47,1% mieszkańców powiatu korzystało z oczyszczalni ścieków. W mieście Mońki z wodociągu korzysta 95,8 % ogółu mieszkańców, a z kanalizacji 91,2 %. Długość sieci kanalizacyjnej to 41,7 km, a wodociągowej 35,2 km. Ścieki komunalne, przemysłowe oraz deszczowe z miasta Mońki trafiają do rzeczki Tagonki a z niej do rzeki Nereśl.
Tereny opracowania znajdują się na obszarze trzech JCWP:
- RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki,
- RW20001726276 Czarna Struga,
- RW200017262949 Kosodka.

Ocena JCWP Nereśl od źródeł do Rumejki (PLRW200017261889)
- stan lub potencjał JCW – zły
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona
- dobry potencjał ekologiczny
- dobry stan chemiczny

Zlewnia JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

Ocena JCWP Czarna Struga (PLRW20001726276)
- stan lub potencjał JCW – zły
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona
- potencjał ekologiczny – dobry
- stan chemiczny – poniżej dobrego

Zlewnia JCWP rzecznej PLRW20001726276 Czarna Struga znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

Ocena JCWP Kosodka (PLRW200017262949)

- stan lub potencjał JCW – zły
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona
- potencjał ekologiczny – dobry
- stan chemiczny – dobry

Zlewnia JCWP (PLRW200017262949) Kosodka nie znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

Jednolite części wód podziemnych

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin.

W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Tereny opracowania znajdują się na obszarze JCWPd 52.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych wód podziemnych z otworu pomiarowego w Mońkach odpowiadała III klasie – woda zadowalającej jakości. Stwierdzono podwyższoną zawartość wapnia, jonów wodorowęglanu i azotanów. Ogólnie stan chemiczny wód oceniono jako dobry.

Odpady przemysłowe

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu monieckiego w 2017 r. wyniosła 147,6 tys. ton co stanowiło 13,7 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa. W 2017 r. ilość odpadów przemysłowych poddanych procesom odzysku wyniosła 99,4 %.

Odpady komunalne

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo- usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2017 r. zebrano 6 314,63 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 153,7 kg/rok.

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechanicznobiologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania. Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy instalacja w regionie uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

Odpady niebezpieczne

W bazie WSO 6 w 2016 roku zgromadzono informacje o 69 producentach odpadów

niebezpiecznych. Pod względem ilości najwięcej odpadów wytworzyło przedsiębiorstwo Innowacje i Środowisko Sp. z o.o. – 75,8 oraz ”PRO-EKO SERWIS” Sp. z o.o. – 68,3 ton. Do znaczących wytwórców odpadów należało również Przedsiębiorstwo ”TOOLCO” Kazimierz Mitroszewski – 30,5 ton oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach – 16,2 ton. Na terenie powiatu wytworzono 213,9 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 259,5 ton, natomiast odzyskano w instalacji 288,3 ton. Zbieraniem zajmowały się 4 specjalistyczne firmy posiadające odpowiednie zezwolenia, a unieszkodliwianiem w instalacjach – 1 firma. Największą grupę stanowiły materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest– 147,5 ton.

Hałas komunikacyjny i przemysłowy
Na terenie powiatu w roku 2016 Inspektorat przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w Mońkach. Badania miały na celu określenie stopnia uciążliwości drogi krajowej nr 65 przebiegającej przez miasto.
Wyniki badań wykazały, że 2,8 % ogólnej liczby mieszkańców Moniek eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika L_{DWN} >55dB, a 2,2% ogólnej liczby mieszkańców eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika L_N >50dB przekroczenia norm dopuszczalnych hałasu.

Pola elektromagnetyczne
W 2017 r. w Mieście Mońki przeprowadzono pomiary pól elektromagnetycznych i średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego nie przekroczyła wartości 0,2 [V/m], co oznacza, że nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu.

Ochrona środowiska przed awariami
Jedynym zakładem, który jest brany pod uwagę w zakresie poważnych awarii, na terenie powiatu monieckiego, poza stacjami paliw płynnych, jest Moniecka Spółdzielnia Mleczarska, ul. A. Mickiewicza 62. Obecnie na terenie Moniek, przy ul. Mickiewicza w sąsiedztwie w/w zakładu mleczarskiego Polska Spółka Gazownicza Sp. o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku ul. Gen St. Sosabowskiego 24, 15-182 Białystok oddaje do użytkowania stację regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego LNG wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Po nadaniu właściwych parametrów gaz wprowadzany jest miejskiej sieci gazowej. Możliwości magazynowe umożliwiają jednoczesne magazynowanie ok. 50 Mg gazu. Instalacja została wyposażona w szereg zabezpieczeń pozwalających na jej sprawne i bezpieczne funkcjonowanie. W trakcie przeprowadzonych kontroli, w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, nie stwierdzono uchybień mających wpływ na bezpieczeństwo jak i zagrożenie skażeniem środowiska. Przedmiotowa instalacja wyposażona jest w systemy alarmowe, zawory bezpieczeństwa i innego rodzaju zabezpieczenia, reagujące na zaistniałe sytuacje awaryjne w trakcie jej eksploatacji, zabezpieczające przed wystąpieniem poważnej awarii.
Według danych posiadanych przez WIOŚ w rozpatrywanym okresie wybudowano nową stację paliw płynnych (pierwsze półrocze 2018 r.): PLUS Diagnostyka Jan Jurkiewicz zlokalizowana w Mońkach, przy ul. Ełckiej 30. Przedmiotowa stacja paliw została wyposażona w nowoczesną infrastrukturę i zabezpieczenia chroniące środowisko, spełniające wymagania wynikające z przepisów prawa. Główne jednak zagrożenie wypadkami o znamionach poważnych awarii wynika z transportu paliw płynnych i gazowych do zaopatrzenia tych obiektów.
Na terenie powiatu monieckiego w ostatnich latach nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów będących potencjalnymi sprawcami jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Część terenów opracowania przeznaczonych do celów rolniczych w obrębie Kulesze (dz. nr geod. 314/1, 315/1, 339/1) znajdują się na obszarze otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego, Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska”

(PLB20006) oraz Obszarze Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 6,5 km od granicy gminy Mońki znajduje się Park Krajobrazowy Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003) i Projektowanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Knyszyńska” (PLH200006).

Do największych problemów Doliny Biebrzy i związanych z nią obszarów chronionych (Biebrzański Park Narodowy, Natura 2000 Ostoja Biebrzańska i Dolina Biebrzy) należą: obniżanie się poziomu wód gruntowych a przez to odwodnienie siedlisk bagiennych, obniżenie bioróżnorodności ekosystemów związane z sukcesją roślinności wysokiej, rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych i antropopresja.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajduje odzwierciedlenie podstawowa zasada krajowej polityki ekologicznej przyjętej w Polityce ekologicznej państwa – zasada zrównoważonego rozwoju. Założenia Polityki ekologicznej państwa nawiązują do ustaleń przyjętych podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja w sprawie różnorodności biologicznej) i obowiązujących deklaracji, rezolucji i zaleceń.

W strukturze przyrodniczej obszaru objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie stwierdzono obszarów, które kwalifikowałyby się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych (ECONET, NATURA 2000, CORINE Biotops, EMERALD).

7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko

Wpływ projektowanego zagospodarowania obszaru objętego projektem rozpatrzony został poprzez zbadanie zagrożeń środowiska takich jak:

- zanieczyszczenie powietrza,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie gleb,
- emisję hałasu,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Element środowiska	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	pozytywne	negatywne
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Różnorodność biologiczna											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	+	++
Tereny rolne (R)	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	+
Ludzie											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	nie	++	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Tereny rolne (R)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	nie	+	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	+
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Zwierzęta											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	++
Tereny rolne (R)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	+
Rośliny											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	+	++
Tereny rolne (R)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	++
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	tak	tak	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	+	+
Woda											
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tereny rolne (R)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	+
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	+	-
Powietrze											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny rolne (R)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	-	+
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	-	*
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Powierzchnia ziemi											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	++
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	++
Tereny rolne (R)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	++
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Krajobraz											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny rolne (R)	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	+	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Klimat											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny rolne (R)	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	++	-
Zasoby naturalne											
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny rolne (R)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	+	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	+	-
Zabytki											
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Tereny rolne (R)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Urządzenia produkcji rolnej (RP)											
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Dobra materialne											
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Tereny rolne (R)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	+	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Natura 2000											
Usługi i rzemiosło (UR)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	+
Tereny rolne (R)	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	*	*
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	tak	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	nie	+	+
Integralność Natura 2000											
Usługi i rzemiosło (UR)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usługi i rzemiosła nieuciążliwego (MNU)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Tereny rolne (R)	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	-	+
Urządzenia produkcji rolnej (RP)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Gospodarowanie odpadami tworzyw sztucznych (O)	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	-	*
Tereny pod lokalizację urządzeń do produkcji energii odnawialnej (E)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	-	-

- nieistotne, + nieznaczne, ++ zauważalne, +++ duże, ++++ zupełne, * prawidłowa ocena po wyborze konkretnego rozwiązania

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Mońki wyznacza nowe zagospodarowanie dla działek znajdujących się w obrębach miejscowości: Boguszewo, Dziękonie, Hornostaje, Kołodzież, Kosiorki, Kropiwnica, Krzeczkowo, Kuczyn, Kulesze, Lewonie, Oliszki, Przytulanka, Rybaki, Sikory, Sobieski, Zblutowo, Znoski, Żodzie oraz miasta Mońki.

Tereny wyznaczone w zmianie studium zostaną przeznaczone pod:
MNU - przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego
UR - przeznaczenie pod zabudowę usługową i rzemieślniczą
E - przeznaczenie pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW, a także strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu
O - dopuszczenie możliwości gospodarowania odpadami o kodzie 02 01 04 – odpady tworzyw sztucznych z wyłączeniem opakowań na działce lub jej części
RP - przeznaczenie pod urządzenia produkcji rolnej
R - przeznaczenie pod tereny rolne
Spośród objętych opracowaniem terenów trzy znajdują się na obszarach prawnie chronionych. Działki nr geodezyjny 339/1, 315/1 i 314/1 obręb Kulesze, znajdują się w zasięgu:

1. Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy (PLH200008)
2. Natura 2000 OSO Ostoja Biebrzańska (PLB200006)
3. Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego

Powyższe tereny znajdują się również w przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - obszaru węzłowego Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Natury 2000 Dolina Biebrzy jest odwodnienie terenu, trwające już od XIX w. Wywołane nim obniżenie poziomu wód gruntowych prowadzi do przesuszenia torfowisk, a przez to zanikania roślinności typowo bagiennej. Kolejnym zagrożeniem jest zaniechanie użytkowania rolniczego, szczególnie kośnego i wypasu, co sprzyja sukcesji drzew i krzewów zastępujących siedliska otwarte. Zachwianie równowagi wpływa negatywnie na obecne bogactwo przyrodnicze. Zatrzymanie tego procesu wymaga ochrony czynnej. Istotnymi zagrożeniami są również brak gospodarki wodno-ściekowej wpływający na eutrofizację wód podziemnych i powierzchniowych, kłusownictwo, osuszanie lub likwidacja małych zbiorników wodnych, rabunkowe pozyskiwanie surowców zielarskich oraz eksploatacja torfu w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Powstawanie nowej zabudowy na obszarach chronionych musi uwzględniać obowiązujące dla tych obszarów plany ochrony oraz nakazy i zakazy. Na terenach ujętych w opracowaniu (dz. nr geodezyjny 339/1, 315/1 i 314/1 obręb Kulesze) nie wyznaczono działań ochronnych dla Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy (PLH200008). Jednocześnie, usunięcie drzew i przekształcenie lasu na tereny rolne jest zgodne z chronionym charakterem Obszaru, szczególnie w przypadku użytkowania kośnego lub wypasu. Również tereny sąsiednie są w znacznej części użytkami zielonymi.

Do głównych zagrożeń Natury 2000 Ostoja Biebrzańska zalicza się zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk na terenach podmokłych ale także intensyfikację gospodarki rolnej, wypalanie łąk i ich zarastanie, obniżanie się poziomu wód (melioracje), zanieczyszczenie wód, presja rekreacyjna, kłusownictwo i zagrożenia wynikające z zmianą zagospodarowania terenu np. I helsiński korytarz transportowy Via Baltica.

Znajdujące się na terenie Natury 2000 SOO Ostoja Biebrzańska (PLB200006) działki nr geodezyjny 315/1 i 314/1 w obrębie Kulesze, zostały objęte działaniem ochronnym Nr 5 - redukcja liczebności norki amerykańskiej poprzez odłowy do pułapek żywołownych w okresach luty - marzec i listopad - grudzień, trwające po 21 dni. Użytkowanie kośne i wypas nie wpłyną negatywnie na te działanie ochronne.

Głównymi zagrożeniami dla celów ochrony Biebrzańskiego Parku Narodowego są:

- odwodnienie siedlisk bagiennych spowodowane pracami hydrotechnicznymi i melioracjami prowadzące do degradacji torfowisk oraz innych negatywnych zmian w ekosystemach wodnobłotnych,
- gospodarka wodna w dolinie Biebrzy niezapewniająca optymalnego stanu uwodnienia siedlisk, w szczególności niewłaściwy rozdział czasowy i ilościowy wód z Jeziora Rajgrodzkiego oraz Kanału Augustowskiego i Rudzkiego,
- obniżenie różnorodności biologicznej ekosystemów nieleśnych (gatunków i siedlisk) w wyniku ich zarastania przez drzewa i krzewy oraz trzcinę pospolitą,
- rozprzestrzenianie się gatunków obcych inwazyjnych zagrażających rodzimym populacjom gatunków roślin i zwierząt,
- nadmierna liczebność populacji gatunków rodzimych roślin i zwierząt, zagrażająca cennym przyrodniczo gatunkom lub siedliskom,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych m.in. na skutek intensyfikacji rolnictwa oraz urbanizacji przestrzeni,
- negatywne oddziaływanie związane z obecnością człowieka.

Realizacja ustaleń zmiany Studium, dla terenów znajdujących się na obszarach chronionych i wyznaczonych jako rolne, nie będzie stała w sprzeczności z ich zadaniami ochronnymi w przypadku realizacji działania ochronnego nr 5 (obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska), którego celem jest monitorowanie występowania oraz liczebności gatunku obcego, jakim jest norka amerykańska.

Korytarze ekologiczne nie są elementami przestrzeni objętymi ochroną prawną, lecz ze względu na funkcje jakie pełnią w sieci Natura 2000 należy dążyć do minimalizowania ich obciążenia procesami antropogenicznymi. Sposobami na ograniczenie negatywnego wpływu na funkcjonowanie korytarza są: zachowanie odległości między budynkami

przynajmniej 50 m, ogrodzenia niestanowiące nieprzekraczalnej bariery, unikanie tych rodzajów zagospodarowania, które są źródłem uciążliwych emisji - hałasu, pyłów, zapachów). Oprócz terenów z obrębu Kulesze, na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Zachodni znajdują się tereny: dz. nr geod. 116 i 317 (MNU) obręb Hornostaje, dz. nr geod. 162/1 i 162/1 (UR) oraz 161 (E) obręb Krzeczkowo, dz. nr geod. 25/3, 25/5 i 24 (MNU) obręb Sikory i dz. nr geod. 331 (E) obręb Lewonie.

Większość terenów objętych zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki jest przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego (MNU). Oddziaływanie na środowisko tego rodzaju zagospodarowania nie jest duże i dotyczy przede wszystkim emisji pyłów i gazów cieplarnianych związanej z produkcją ciepła oraz ewentualnego skażenia gleb i wód powierzchniowych i podziemnych w przypadku niewłaściwego przechowywania ścieków kanalizacyjnych. Powyższym oddziaływania można zaradzać stosując nowoczesne rozwiązania wykorzystania energii odnawialnej dostępnej na miejscu, np. fotowoltaika lub energia gruntu, oraz budując systemy kanalizacji zbiorczej do usuwania ścieków. Tereny mieszkalne wiążą się również z nieuniknionym wzrostem antropopresji – zwiększa się ilość ludzi na danym obszarze, następuje zmiana krajobrazu, pojawiają się rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla siedzib ludzkich, teren zostaje wydzielony ogrodzeniami, następuje wzrost intensywności ruchu na drogach.

Kolejną grupą wyznaczanych w zmianie studium terenów są te związane z usługami, rzemiosłem i produkcją rolną (UR i RP), gdzie obok oddziaływań podobnych jak dla zabudowy mieszkalnej, pojawiają się te związane z rodzajem działalności. W tym przypadku ocena odziaływania jest możliwa dopiero po przedstawieniu konkretnych rozwiązań. Można jednak przyjąć zasadę, że w przypadku bliskości do terenów mieszkalnych oraz terenów ujętych planach ochrony obszarów chronionych, oddziaływanie terenów usług, rzemiosła i produkcji musi się ograniczać do granic własnej działki. Często, by zrealizować ten warunek, należy stosować odpowiednie rozwiązania technologiczne, bądź wprowadzać bariery architektoniczne, ograniczające rozprzestrzenianie się niekorzystnego oddziaływania.

Zmiana studium wprowadza również tereny wyznaczone pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW. Zabudowa przemysłowa, w tym systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach objętych formami przyrody i 1 ha, na innych zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). Negatywnego oddziaływania w przypadku farm fotowoltaicznych można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków ptaków i owadów. W przypadku ptaków zajęcie terenów rolniczych będzie skutkowało bezpośrednią utratą siedlisk lęgowych przede wszystkim dla gatunków gniazdujących na ziemi. W przypadku terenów podmokłych oraz znajdujących się w pobliżu zbiorników wodnych, można się również spodziewać kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi przy próbie lądowania na nich. Problem dotyczy też owadów składających jaja w wodzie, które mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja. By unikać i/lub zmniejszyć negatywny wpływ należy stosować panele fotowoltaiczne wyposażone w warstwy antyrefleksyjne oraz posiadające białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają przyciąganie bezkręgowców wodnych. Budowę nowych energetycznych linii napowietrznych należy projektować tak by w jak największym stopniu eliminować możliwości kolizji ptaków. Warto pamiętać, że ze względu na niestosowanie środków ochrony roślin są to tereny bardzo atrakcyjne dla pszczół i w pobliżu farm wiatrowych często pojawiają się pasieki. Korzystnym byłoby więc celowe rozsiewanie na ich terenie roślin z kwiatami miododajnymi, tak by w jak największym stopniu wspierać populacje pszczół. Farmy fotowoltaiczne to również duża zmiana w krajobrazie, jednak oceniając ich znaczenie można stwierdzić, że konieczna. Stosowanie odpowiednich nasadzeń oddzielających teren farmy od otoczenia pozwala ten wpływ w pewnym stopniu ograniczyć.

W zmianie Studium dopuszczono również na terenie dz. nr geod. 540 we wsi Boguszewo możliwość gospodarowania odpadami o kodzie 02 0104 - odpady tworzyw

sztucznych z wyłączeniem opakowań. Tego typu odpady nie niosą ze sobą dużego zagrożenia np. skażenia gleb lub wód powierzchniowych czy podziemnych, nie są też uciążliwe (o ile właściwie składowane) dla terenów sąsiednich. Teren wyznaczony do ewentualnego przetwarzania odpadów nie stanowi wartości przyrodniczej ani gospodarczej – częściowo zdegradowane nieużytki. W celu ograniczenia oddziaływania na działki sąsiednie korzystnym rozwiązaniem byłoby zachowanie rosnące na granicy drzewa i krzewy.

Zmiana studium jako nowe zagospodarowania wprowadza również tereny rolne. W otoczeniu rolniczym, tak jak ma to miejsce w tym przypadku, nie wiąże się to ze szkodą dla środowiska. Jednak część z tych terenów znajduje się na obszarach chronionych i w związku z tym muszą spełniać wymogi ustalone w planach ochrony i rozporządzeniach.

Teren wyznaczony pod uprawy rolne dz. nr geod. 7 w obrębie Kosiorki, znajduje się w zasięgu zlewni JCWP RW20001726276 Czarna Struga, uwzględnionej na liście JCWP wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Taka lokalizacja terenów rolniczych skutkuje koniecznością rozważnego gospodarowanie nawozami sztucznymi, aby ich nadmiar nie trafiał do wód powierzchniowych. Jeśli istnieje taka możliwość, to wskazane jest wprowadzenie rolnictwa ekstensywnego, np ekologicznego.

Tereny wyznaczone w zmianie Studium jako rolne znajdujące się na działkach nr geod. 314/1, 315/1 i 339/1 w obrębie Kulesze są położone w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 217 Pradolina Rzeki Biebrzy i jego obszaru ochronnego. Ich planowane zagospodarowanie nie będzie miało wpływu na stan wód podziemnych Zbiornika.

Jeden z terenów zabudowy mieszkalnej - dz. nr geod. 3 obręb Zblutowo znajduje się w sąsiedztwie drogi krajowej 65. Dopuszczalny poziom hałasu w tym przypadku zabudowy mieszkalnej wynosi 65 dB w dzień i 56 w nocy. Należy zabezpieczyć tereny przyległe do drogi krajowej poprzez zapewnienie odpowiedniej osłony akustycznej dla budynków.

Ze względu na aktualny brak audytu krajobrazowego (opracowywanego przez Zarząd Województwa) zmiana studium nie odnosi się do jego zapisów.

Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:
- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje
  (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz. 2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki przyjmuje się zapisy, których celem jest ochrona środowiska. Wśród celów polityki przestrzennej na terenach wiejskich znajdują się:
- ochrona wartości przyrodniczych terenów i zapewnienie odpowiednich warunków do funkcjonowania ich systemów ekologicznych,
- racjonalne wykorzystanie terenów głównie dla potrzeb rekreacji, turystyki i rolnictwa; dopuszcza się rozwój osadnictwa, usług i rzemiosła nieuciążliwego,
- minimalizowanie kolizji wartości ekologicznych z przebiegiem istniejących i projektowanych ciągów infrastruktury technicznej, komunikacji i innych obiektów nierolniczych, rolniczych i obsługi rolnictwa,
- dążenie do pełnego wyposażenia terenu w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, elektroenergetyka, gazownictwo, systemy grzewcze z wykorzystaniem pomp cieplnych, telekomunikacja, gospodarka odpadami).

Ochrona walorów ekologicznych środowiska przyrodniczego wymaga:
- zachowanie funkcji i walorów środowiska ekologicznego oraz ochrony przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną sieci dolin rzecznych,
- utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania jako ciągów naturalnej zieleni

łąkowo-pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łęgowej wraz z możliwością realizacji w ich obrębie obiektów małej retencji wodnej - Waśki, Bogusze, Rusaki, Dębina i Lewonie,
- ustalenia zakazu wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i stosunki wodne,
- ustalenia zakazu:
  - odprowadzania nieoczyszczonych ścieków sanitarnych,
  - realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu· olejów i smarów,
  - zakładania i budowy stacji paliw,
  - lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych.

W celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zapisano wymogi:
- uzyskanie i utrzymanie odpowiednich klas czystości wód powierzchniowych,
- ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i przemysłowymi,
- utrzymanie nienaruszalnego przepływu biologicznego w podstawowych przekrojach SNĄ (95%) rzek i tak: rz. Nereśl - 0,25 m^3/sek; rz. Targonka - 0,0127 m^3/sek i rz. Kosódka - 0,063 m^3/sek.,
- zakazu odprowadzania do wód powierzchniowych (rzek) i gruntów ścieków sanitarnych i przemysłowych w wielkościach, które nie zapewniają utrzymania obowiązującej klasy czystości tych wód,
- budowy oczyszczalni ścieków ew. stacji kontenerowych wspólnych dla zespołu wsi zwodociągowanych z późniejszym wywozem tych nieczystości do punktu zlewnego oczyszczalni komunalnej m. Mońki,
- zachowania strefy ochrony bezpośredniej o szerokości 8 – 10 m dla studni stanowiących ujęcia wód komunalnych m. Mońki i ujęć wód podziemnych wykonanych w ramach zwodociągowania wsi, m.in. w Boguszach, Kołodzieży i Żodziach.
- ujęcia wód komunalnych wymagają ustanowienia strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej w drodze wydawanych decyzji Wydziału Ochrony Środowiska U.W. w Białymstoku w sprawie udzielania pozwolenia wodno-prawnego na eksploatację urządzeń i pobór wody z ujęcia.
- wykorzystania do celów gospodarczych i rolniczych wód stanowiących wyłączenie nadwyżki ponad przepływ biologiczny, co może warunkować przyśpieszenie realizacji zbiorników małej retencji wodnej.

W celu ochrony powietrza atmosferycznego zapisano wymogi:
- obowiązku stałego monitoringu atmosfery jako podstawy ustalenia lokalnych, jednostkowych norm emisji zanieczyszczeń lub ich likwidacji, w formie wydawanych decyzji Wydziału Ochrony Środowiska U.W. w Białymstoku,
- wydawania nakazów instalowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach stanowiących główne źródło zanieczyszczeń zwłaszcza w m. Mońki. (Największe źródło emisji stanowi Ciepłownia Mońki).
- stosowania nowych nośników energetycznych o mniejszej uciążliwości dla środowiska, a głównie w m. Mońki i obszarze stanowiącym otulinę Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz we wsiach nie wymagających obsługi z systemu scentralizowanego (gazu ziemnego i płynnego, oleju opałowego i energii elektrycznej) ,
- utrzymania zasady, że ponadnormatywna uciążliwość sanitarna zakładów powinna mieścić się w granicach własnych działek,
- utrzymania dobrego stanu dróg kołowych, a zwłaszcza drogi krajowej regionalnej nr 669 Białystok - Mońki - Ełk łącznie z zachowaniem płynności tych dróg szczególnie w obrębie obszarów zabudowanych m.in. poprzez budowę obwodnic i dobrą organizację ruchu,
- przestrzegania wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń przedstawionych w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Na terenie opracowywanej zmiany studium nie występują zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, ani też stanowiska archeologiczne – jeżeli jednakże, w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkryty zostanie przedmiot (obiekt), co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem należy: wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawia-

domić o tym Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza..

Podczas realizacji inwestycji należy korzystać z najlepszych dostępnych rozwiązań i najbezpieczniejszych dla środowiska naturalnego.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W związku z antropizacją terenu opracowania i brakiem istotnego wpływu na tereny chronione, na etapie sporządzania projektu planu przyjęto rozwiązanie zaproponowane przez zainteresowane strony i uwzględnione w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki.

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki nie napotkano na istotne trudności.

10. Materiały źródłowe

- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r. (2016 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu monieckiego.
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Mońki
- Strategia Rozwoju Gminy Mońki, 2000 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 (Uchwała Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXII/280/16 z dn. 19 grudnia 2016 r.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – „Prawo ochrony środowiska” (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 799, 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722.);
- ustawa „o ochronie przyrody” (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880 z dn. 16 kwietnia 2004 r., t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2012 poz. 358),
- ustawa „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz.U. 1995 Nr 16 poz. 78 z dn. 3 lutego 1995, t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.),
- pozostałe dokumenty, materiały planistyczne, w tym programy zawierające zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiały przyrodnicze, inwentaryzacyjne i studialne dotyczące środowiska,
- ze stron internetowych: www.mos.gov.pl, www.wrotapodlasia.pl, http://geoportal.kzgw.gov.pl, www.wios.bialystok.pl; www.bialystok.lasy.gov.pl, www.geoportal.gov.pl;
- własne wizje terenowe,

Opracował
Piotr Tomasz Piotrowski
09.12.2020 r.

Załącznik

Oświadczenie

autora prognozy o spełnianiu wymagań, o których mowa w art. 74a ust 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322, 471, 1378**).**

Ja, niżej podpisany Piotr Tomasz Piotrowski, jako autor „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki”, oświadczam, iż spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322, 471, 1378).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Piotr Tomasz Piotrowski